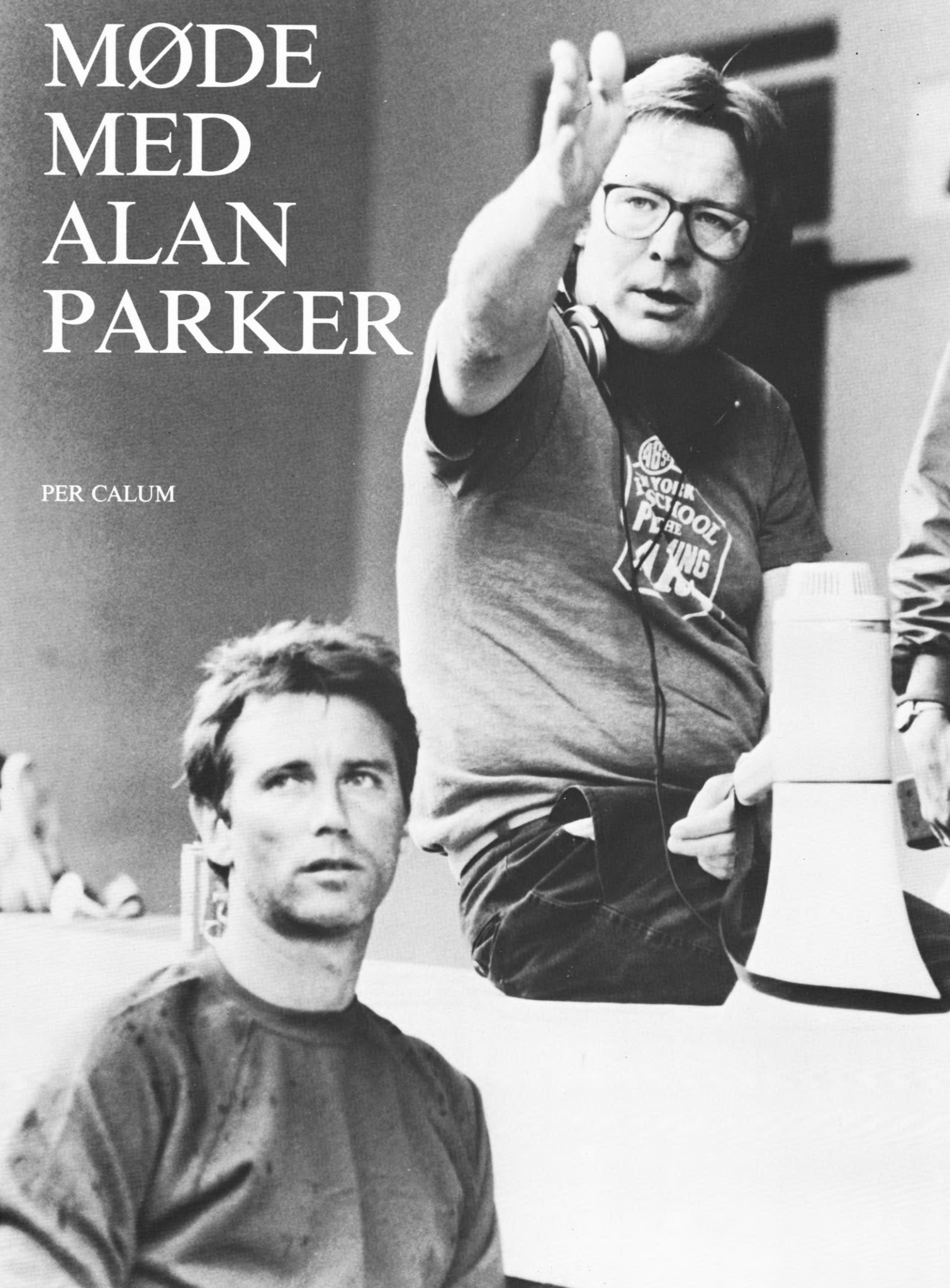

MØDE MED ALAN PARKER

PER CALUM

Umiddelbart efter at »Birdy« var blevet vist i Cannes, kom filmens nu 41-årige instruktør Alan Parker til København, hvor jeg mødte ham over en frokost sammen med Columbia-Fox' danske pressechef, Elisabeth Lindberg, og efter de indledende forpostfægtninger kunne Alan Parker berette at:

– Modtagelsen i Cannes var fantastisk. Jeg siger det ikke for at lave reklame for filmen, men vi havde en meget fin response i Cannes. Ingen kan huske noget lignende.

Af den ene eller anden grund var de glade, ja begejstrede for filmen. Og jeg er ellers blevet dårligt behandlet i Cannes, af kritikerne, jeg tænker på »Midnight Express«, kritikerne hadede virkelig den film, så man har nok syntes det var synd for mig. Man burde egentlig give mig en særlig pris, for det er min fjerde film, der er med i konkurrence (ud af 6) jo, jeg burde nok have en særlig pris blot for at forsøge så ihærdigt. Først »Bugsy Malone« (debutfilmen), så »Midnight Express« og »Shoot the Moon« og nu »Birdy«. Og »Pink Floyd: The Wall« viste vi i Cannes, men udenfor konkurrence. »Fame« er ikke blevet vist i Cannes. Jeg tror ikke man havde lyst til at lade filmen vise i konkurrencen, den har sikkert forekommet at være for kommerciel.

– Har du ændret på historien?

Jeg har flyttet handlingens baggrund til Vietnam (i romanen er det 2. verdenskrig) for at gøre den mere nærværende for et nutidigt publikum. Jeg synes også Vietnam er en bedre krig at bruge, fordi den ikke var en populær krig, og jeg ønskede at sige nogle bestemte ting om Amerika og krigen. Al siger et sted i filmen: »Vi vidste ikke hvad vi gik ind til – alt det John Wayne-pis«. I enhver anden krig ville han have været en helt.

– Hvad var det, der fik dig til at filme bogen, den forekommer jo at være umulig at filmatisere.

Jeg var aldrig bange for opgaven, og det mener jeg ikke på nogen storsnudet måde. Det faldt mig bare aldrig ind, at jeg ikke kunne gøre det. Problemet var simpelthen at oversætte bogens poesi til filmisk poesi.

– Men hvad var det mere specifikt, der gav dig lyst til at lave en film over bogen?

Venskabet mellem de to fyre. Jeg kunne virkelig identificere mig med det. Det lignede den baggrund, jeg voksede op på i London. En anden årsag var den besættelse, som udvises – besættelsen af fuglene og de erotiske muligheder, der ville være noget af en udfordring, det at fortælle, at denne her knægt er forelsket i en fugl uden at der bliver grin af det, at gøre det smukt og poetisk, og det synes jeg, vi har klaret. Og endelig altså krigen, det faktum at krigen knuser vores liv. Det var alle disse ting, men først og fremmest venskabet, og jeg var vred over at den stupide krig kunne ødelægge det.

– Jeg har spekuleret lidt over din slutning. Ved den forestilling jeg så, skete der det, da Birdy hopper, og vi tror jo han er flyvegal og at der er langt ned, hvorefter vi i næste klip ser, at der ikke var langt ned og at han er uskadt, at man tror Birdy i alt foregående (på hospitalet) blot har spillet en rolle, har snydt os tilskuere på en vis måde. . .

Good point. Jeg tror ikke han snyder. Det ville jeg ikke tillade ham. Jeg kan godt lide ham. Jeg tror han er selvisk, ligesom under broen, hvor Al forsøger at komme i bukserne

på pigen og hvor Birdy blot siger: hva'. Lige som han i slutningen også siger: hva'. Han er en selvisk fyr, hans type behøver ikke verden, og derfor accepterer de ikke, at de skal bidrage med noget til denne verden. De kræver hele tiden selvisk, men ikke falsk.

Jeg ville ikke hverken have en traditionel happy ending eller hvad vi før snakkede om, så jeg rettede mig efter hvad jeg fandt var forløbets sandhed og holdt ham alligevel i live – og så kan jeg i øvrigt godt lide til slut at sige, hold nu op, det er jo bare en film, ikke livet selv. Det er kun Jean-Luc Godard, der mener film er mere væsentlige end livet. Det er jo kun billeder. Men den engelske minearbejderstrejke derimod, det er liv og død, og jeg er bange for at vi i de senere år måske har taget vores job for alvorligt. På det punkt er amerikanerne smarte, og jeg er ellers meget kritisk indstillet over for dem i nogle henseender, mange af deres film bryder jeg mig ikke om, men jeg kan godt lide at de ikke har nogen politisk eller intellektuel holdning til filmmediet. De beskæftiger sig med følelser (Spielberg, Lucas etc.) fordi de aldrig har forstået andet end film, så de er lidt vulgære, og så ser man publikum falde til patten. Folk går ikke ind at se »Ghostbusters«, fordi der er lavet et godt stykke reklamearbejde, de går fordi der sker noget dér, og så er det lige meget hvilken nationalitet filmen har, man reagerer på den. Der var engang, hvor man skulle sige undskyld for sådan noget, fordi det blev betragtet som værende simpelt.

For at kunne lave gode film, så må man have en sund industri. Der er franskmændene gået galt i byen, og de har næsten ødelagt deres filmindustri. Film drejer sig ikke om at skabe kunst, film er håndværk, det er kommercielt. Og med mellemrum kommer der storslået kunst ud af håndværket, men hvis man som udgangspunkt har, at nu vil man lave stor kunst, så bliver det ikke til noget. Spielberg lavede ikke »E.T.«, fordi han ville lave kunst, hvad filmen er, kommerciel kunst, men fordi han kunne lide historien.

Lyder jeg pessimistisk om europæisk film? Det ved jeg ikke om jeg er, men jeg tror man er gået igennem en meget skadelig periode, hvor man har overintellektualiseret et emotionelt medie. Jeg har netop været i Cannes, så derfor starter jeg med at bebrejde franskmændene deres holdning. Film er et vidunderligt medie, men i det øjeblik, det bliver prætenttøst, så går det galt. Men jeg er ikke pessimistisk, for der er store talenter.

Jeg havde ingen problemer med at få filmen finansieret. Tri-Star, der er et nyt selskab i Hollywood, havde netop haft en kommerciel succes med »The Natural« med Robert Redford. De spurgte, om jeg havde et projekt, og jeg sagde ja – havde det ikke været for dem, så tror jeg ikke filmen var blevet lavet. Hvis jeg f.eks. var gået den sædvanlige rute, Fox, Paramount, Universal, men hvad Tri-Star ønskede var en *standing ovation*, og de betalte 12 mill. dollars for det. Dickie Attenborough siger altid, at han var ti år om at lave »Gandhi«, men reelt, så var David Lean 18 år om at lave »Gandhi« og Dickie Attenborough var to år om det. Hvad han gjorde var at stjæle de 18 år som David Lean havde brugt. Med hensyn til »Birdy«, så læste jeg bogen, da den udkom, men jeg tænkte ikke hver uge desperat på at filme den. Det skete bare. Tri-Star spurgte, hvad jeg ville lave og sagde, de ville give mig penge, og jeg sagde, jeg har dette her emne, og så købte de rettighederne. Det var et lykkeligt sammentræf. De ville have mig til at lave en film, og vi havde dette usædvanlige emne, for helt ærligt, så ville den ikke være blevet lavet på anden vis.

Der var engang, hvor man bare kunne lave en god film og skabe en profit for producenterne, men . . . de er der kun for pengenes skyld. De giver mig lejlighed til at lege med min kunst fordi de er ude efter pengene, og det kan jeg egentlig meget godt lide. Jeg begynder først at bekymre mig, hvis de ikke får pengene hjem, for hvis de er i vanskeligheder, så kan jeg ikke få lejlighed til at lave min type film. Derfor elsker jeg, at de har succes.

I England har vi ikke noget stort publikum til at gå i biografen, så det der sker er at næsten alle, størsteparten af talentmassen, som er ganske betragtelig, arbejder med TV, og vores TV er bedre end noget andet lands, og hvis man er politisk engageret som f.eks. Ken Loach, hvorfor skulle man så ønske sig at arbejde med film? Folk siger at man ikke kan have et marxistisk syn på tingene og arbejde med film, men vi laver en masse, det er bare ikke film men TV.

- Det lyder lidt som om, hvis du vil sige noget har et budskab, så går man til TV, og hvis man vil hylde sit eget ego, så laver man film.

Nej, jeg mener skam mine film har noget at sige folk. Som kunstner, og det er en betegnelse, jeg kun bruger udenfor England, så bliver mine film værdsat overalt i verden. Det gør de ikke på TV, der for øjeblikket er et meget primitivt medie, så derfor vil jeg ikke have mine film vist på TV. Men selvfølgelig er det ego for mig, at filmene ses over hele verden.

TV har ikke for øjeblikket pengene til at gøre tingene ordentligt, at belyse noget rigtigt, tager tid, koster penge. At arbejde med skuespillerne tager tid, og tid koster penge. »Birdy« blev lavet med seks måneders forberedelse og tre måneders optagelser.

De seks måneder indebærer ikke prøver med skuespillerne. Der er kun en uges prøver med dem. Det er kun arkitekten, der hele perioden igennem arbejder sammen med mig. Fotografen og jeg talte sammen om filmen i god tid forinden, et halvt år før, men han kom ikke op på kontoret hveranden dag. Der er alligevel ikke noget for ham at lave. Vi ville gerne have lavet filmen i sort-hvid, jeg sagde til Tri-Star: Jeg har virkelig god idé, lad os lave filmen i sort-hvid, og de sagde: »Prøv hos Paramount«. Man kan ikke sælge film til amerikansk TV, hvis de ikke er i farver.

- Hvad bliver den næste film?

Jeg kunne tænke mig at lave en thriller, det har jeg aldrig lavet. Jeg skriver en smule. I Cannes så jeg Clint Eastwoods film, og jeg ville elske at lave en western. Jeg forstår ikke dem, der altid vil lave den samme slags film. Temaerne kan være der, men. . .

- Hvilke temaer?

Tja, de varierer alt efter hvilket land jeg befinder mig i. Alvorlig talt, så tror jeg det har noget at gøre med mennesker, der er fanget og gerne vil ud.

Matthew Modine i fuglestilling.
En scene fra »Birdy«.
Til højre Alan Parker sammen med Matthew
Modine

